

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش‌های سیاسی

مصاحبه پژوهشی:

بررسی طرح یاوران تولید در بخش کشاورزی

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش‌های زیر قابل دسترس است:

- وب سایت خبرگزاری صدا و سیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

پژوهشگر: علی قنبری شیرسوار

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۲	□ نکات برجسته .....
۲	□ مقدمه و طرح مسئله .....
۲	□ اولویت و ضرورت موضوع .....
.....	□ موضوع طرح یاوران تولید در بخش کشاورزی .....
۳	□ ضرورت و اهمیت طرح یاوران تولید .....
۳	□ هدف از اجرای طرح یاوران تولید .....
۴	□ نحوه اجرای طرح یاوران تولید .....
۴	□ مسئولیت اجرای طرح یاوران تولید در استان‌ها و مراکز .....
۴	□ تعداد افراد و هزینه‌های اجرای طرح .....
۴	□ ارتباط طرح یاوران تولید با مراکز تحقیقات وزارت جهاد کشاورزی .....
۴	□ ارتباط طرح یاوران تولید با جهش تولید .....
۵	□ میزان تاثیر طرح یاوران تولید .....
۵	□ ارتباط طرح یاوران تولید با امنیت غذایی کشور .....
۵	□ برنامه عملیاتی طرح یاوران تولید در سال ۱۳۹۹ .....
۶	□ کلام آخر .....

- ❖ وزارت جهاد کشاورزی با محور قراردادن بهره‌وری به منظور دستیابی به اهداف بلند سال جهش تولید، بر آن است که شعار سال را تحقق بخشد و در این خصوص دانش‌بنیان کردن کشاورزی از طریق انتقال یافته‌های علمی مختلف توسط پژوهشگران را در قالب «طرح یاوران تولید» در دستور کار قرار داده است.
- ❖ طرح یاوران تولید با هدف بهره‌مندی حداکثری از ظرفیت اعضای هیئت علمی و محققان موسسات مراکز تحقیقاتی برای تسهیل انتقال دانش به عرصه‌های تولیدی با اولویت کشت بهاره محصولات استراتژیک اجرا می‌شود.
- ❖ بیش از ۲۰۰۰ نفر عضو هیئت علمی و محققان سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، کارشناسان اجرایی و مروجان پهنه‌ها را طرح یاوران تولید همراهی می‌کنند.
- ❖ تحقق جهش تولید در بخش کشاورزی با هدف ارتقای خوداتکایی در تولید غذا بر اساس برنامه‌های اعلامی به منظور تعامل هرچه نزدیک‌تر همه‌ی واحدهای اجرایی و تحقیقاتی و افزایش اثربخشی علم و فناوری در عرصه‌های تولیدی است.
- ❖ در شرایط فعلی کشور در مواجهه با تحریم‌ها و شیوع ویروس کرونا، طرح یاوران تولید می‌تواند با ارائه راهکارها از سوی محققان، ضامن امنیت غذایی کشور باشد.

□ اولویت و ضرورت موضوع

طرح یاوران تولید وزارت جهاد کشاورزی در راستای خودکفایی و امنیت غذایی در محصولات کشاورزی با بهره‌مندی حداکثری از ظرفیت اعضای هیئت علمی و محققان موسسات مراکز تحقیقاتی برای تسهیل انتقال دانش به عرصه‌های تولیدی با اولویت کشت بهاره محصولات استراتژیک، اجرا می‌شود.

□ مقدمه و طرح مسئله

سرعت انتقال آخرین یافته‌های علمی به مزارع کشاورزان تعیین‌کننده‌ترین موضوع در سال جهش تولید است. وزارت جهاد کشاورزی با محور قراردادن بهره‌وری به منظور دستیابی به اهداف بلند سال جهش تولید، بر آن است که شعار سال را تحقق بخشد و در این خصوص دانش‌بنیان کردن کشاورزی از طریق انتقال یافته‌های علمی مختلف توسط پژوهشگران را در قالب «طرح یاوران تولید» در دستور کار قرار داده است. طرح یاوران تولید با همراهی کارشناسان بخش اجرا و کشاورزان پرتلاش و به منظور بهینه کردن منابع مورد استفاده در تولید محصولات مختلف اجرایی می‌شود، در طرح مذکور با توسعه «نظام نوین ترویج» و ارتباط موثرتر پژوهشگران برجسته مراکز تحقیقاتی سراسر کشور، شاخص علمی کردن کشاورزی و گذر از کشاورزی سنتی دنبال می‌شود. ارتباط مختلف چندسال اخیر پژوهشگران نشان داده است که تلفیق دانش بومی مناطق و دانش موجود در مراکز پژوهشی در صورتی که هم‌افزا شوند توفیقات خوبی را برای امنیت غذایی کشور رقم می‌زنند. از یک سو عرصه

کشت و کار کشاورزان مملو از نتایج آخرین دستاوردهای تحقیقاتی و از طرفی بازخورد همه دستاوردها در عرصه- های اجرایی، پویایی دانش و عمل و تجربه و نهایتاً اکوسیستم نوآوری روزآمد خواهد بود. طرح یاوران تولید با هدف بهره‌مندی حداکثری از ظرفیت اعضای هیئت علمی و محققان موسسات مراکز تحقیقاتی برای تسهیل انتقال دانش به عرصه‌های تولیدی با اولویت کشت بهاره محصولات استراتژیک اجرا می‌شود. در همین راستا با توجه به اهمیت بخش کشاورزی در سال جهش تولید، برای بررسی و تحلیل بیشتر طرح یاوران تولید، مصاحبه‌ای با جناب آقای دکتر کامبیز بازرگان، معاون محترم وزیر جهاد کشاورزی و رئیس سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی^۱ انجام شده که مهمترین بخش‌های آن در این پژوهش ارائه می‌شود.

□ موضوع طرح یاوران تولید در بخش کشاورزی

طرح یاوران تولید در راستای سیاست‌های وزارت جهاد کشاورزی و به منظور بهره‌مندی از ظرفیت‌های محققین کشاورزی به سازمان‌های جهاد کشاورزی ابلاغ شده است و با عنایت به استقرار شبکه دانش کشاورزی در پی اجرای نظام نوین ترویج از سال ۱۳۹۶ و با هدف بهسازی و ارتقای بهره‌وری عملیاتی ارکان اجرایی، تحقیقاتی و آموزشی و ترویجی وزارت متبوع، ضرورت داشت برنامه‌ریزی و اقدامات لازم برای تسریع در رفع مسائل و مشکلات تولید با بهره‌گیری از ظرفیت مذکور در قالب گام‌های عملیاتی انجام شود.

□ ضرورت و اهمیت طرح یاوران تولید

تحقق جهش تولید در بخش کشاورزی با هدف ارتقای خوداتکائی در تولید غذا بر اساس برنامه‌های اعلامی به منظور تعامل هرچه نزدیک‌تر همه‌ی واحدهای اجرایی و تحقیقاتی و افزایش اثربخشی علم و فناوری در عرصه‌های تولیدی است.

□ هدف از اجرای طرح یاوران تولید

بهره‌مندی حداکثری از ظرفیت اعضای هیئت علمی و محققان موسسات، پژوهشگاه‌ها، پژوهشکده‌ها و مراکز تحقیقاتی ملی و استانی با اولویت محصولات استراتژیک، احصای مسائل و نیازهای اصلی و اولویت‌دار دانشی عرصه‌های تولیدی، ارائه توصیه‌های علمی فنی و کاربردی آن در قالب برنامه اجرایی بخش کشاورزی استان از اهداف عمده این طرح است.

□ نحوه اجرای طرح یاوران تولید

ضمن تاکید بر تقویت نظام نوین ترویج با همگرایی هر چه بیشتر بخش‌های تحقیق، ترویج و اجرا و به منظور تحقق

^۱ - این مصاحبه در تاریخ ۱۳۹۹/۰۳/۲۱ انجام شده است.

مطلوب اهداف طرح یاوران تولید، " کارگروه یاوران تولید استان"، زیر نظر مستقیم رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان، با دبیری رییس مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی و عضویت معاونان اجرایی مربوطه از سازمان جهاد کشاورزی، مدیر هماهنگی ترویج، نماینده پژوهشگر مروجان ارشد، دبیر محققان معین و دبیر مروجان پهنه تشکیل می‌شود. این کارگروه بر اساس اولویت‌های بخش کشاورزی شهرستان‌های استان، برنامه هفتگی بازدیدهای میدانی را تنظیم و برای اجرا ابلاغ نموده و گزارش بازدیدها را که در بردارنده توصیه‌های فنی گروه است، دریافت و اجرای توصیه‌های فنی ارائه شده را پیگیری می‌نماید. بدیهی است مدیران شهرستان‌ها و مراکز خدمات، گروه‌ها را همراهی می‌کنند.

□ مسئولیت اجرای طرح یاوران تولید در استان‌ها و مراکز

به منظور بهره‌مندی حداکثری از ظرفیت متخصصان در کل کشور، رئیس موسسه آموزش و ترویج کشاورزی به عنوان هماهنگ کننده ملی طرح معرفی می‌گردد. در استان‌ها مسئول اجرایی طرح رئیس سازمان جهاد کشاورزی، دبیر رئیس مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی و مسئول پیگیری مصوبات اجرایی مدیر هماهنگی ترویج استان هستند.

□ تعداد افراد و هزینه‌های اجرای طرح

بیش از ۲۰۰۰ نفر عضو هیئت علمی و محققان سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، کارشناسان اجرایی و مروجان پهنه‌ها را در این طرح همراهی می‌کنند. هزینه مترتب بر این طرح عمدتاً مشتمل بر تامین هزینه تامین وسیله نقلیه و حق ماموریت پرسنلی است.

□ ارتباط طرح یاوران تولید با مراکز تحقیقات وزارت جهاد کشاورزی

از ارکان اصلی این طرح حضور اعضای هیئت علمی و محققان موسسات، پژوهشگاه‌ها، پژوهشکده‌ها و مراکز تحقیقاتی ملی و استانی در بازدیدهای عرصه‌ای و ارائه توصیه‌های دانشی به منظور ارتقای کمی و کیفی تولید، افزایش بهره‌وری و توسعه کشاورزی پایدار با استفاده بهینه از منابع است.

□ ارتباط طرح یاوران تولید با جهش تولید

احصای شکاف‌های دانشی تولید در بخش کشاورزی، ارائه توصیه‌های فنی مرتبط آموزش و ترویج و اجرای صحیح توصیه‌ها، از عوامل بسیار موثر بر جهش تولید در بخش کشاورزی است.

□ میزان تاثیر طرح یاوران تولید

در تمام دنیا به کارگیری و تاثیرگذاری توصیه‌های دانشی در بخش کشاورزی اثبات شده است. بدیهی است حضور حداکثری اعضای هیئت علمی و محققان موسسات، پژوهشگاه‌ها، پژوهشکده‌ها و مراکز تحقیقاتی ملی و استانی، می‌تواند به‌طور معنی‌دار بر تولید موثر باشد.

□ ارتباط طرح یاوران تولید با امنیت غذایی کشور

در شرایط خاص کشور و در مقابله با تحریم‌های ظالمانه، امکان توسعه عمودی در بخش کشاورزی وجود دارد. در این روش با استفاده از منابع موجود به همراه به‌کارگیری ظرفیت‌های دانشی، امکان ارتقای کمی و کیفی تولید و در نتیجه تامین امنیت غذایی کشور وجود دارد.

□ برنامه عملیاتی طرح یاوران تولید در سال ۱۳۹۹

۱. فعالیت‌ها در پنج محور اصلی زراعت، باغبانی، دام و طیور، شیلات و منابع طبیعی برنامه‌ریزی می‌شود.
۲. واحد برنامه‌ریزی عملیاتی، محدوده شهرستان است.
۳. کارگروه یاوران تولید استان با حضور مدیر شهرستان نسبت به تعیین اولویت اعزام گروه‌های کارشناسی به شهرستان مربوطه با در نظر گرفتن شاخص‌های (استراتژیک بودن، سطح زیرکشت و تاثیر محصول/ موضوع بر معیشت بهره‌بردار) اقدام می‌نماید.
۴. ترکیب گروه‌های کارشناسی و برنامه زمانبندی اعزام آنان به شهرستان‌ها، متناسب با اولویت‌های احصا شده، توسط کارگروه استان تنظیم می‌شود.
۵. هرگروه کارشناسی با مسئولیت مدیر جهاد کشاورزی شهرستان، متشکل از نمایندگان ستادی بخش اجرایی مربوطه، ترویج، محققان در تخصص‌های مورد نیاز و کارشناسان شهرستان و کشاورزان پیشرو می‌باشند.
۶. مسئولیت تدوین گزارش بازدید مشتمل بر: مسائل و مشکلات فنی تولید (ثبت شکاف‌های تولید)، فرصت-ها، ظرفیت‌ها و تجارب موفق و توصیه‌های فنی بر عهده نماینده مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی منابع طبیعی است.
۷. رئیس مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی به‌عنوان دبیر کارگروه استان، گزارش‌های فنی گروه‌های کارشناسی را جمع‌بندی نموده و در جلسه کارگروه ادواری استان با مسئولیت رئیس سازمان جهاد کشاورزی برای اتخاذ تصمیم در خصوص چگونگی اجرا، مطرح می‌نماید.
۸. مصوبات کارگروه استانی از سوی رئیس سازمان جهاد کشاورزی برای اجرا ابلاغ می‌شود.
۹. مسئولیت پیگیری مصوبات ابلاغی به عهده مدیریت هماهنگی ترویج استان است.

۱۰. گزارشات ادواری مربوطه از قبیل: اعلام ترکیب گروه‌های کارشناسی، برنامه زمانبندی اعزام گروه‌ها، مصوبات اجرایی کارگروه برای اطلاع از روند پیش‌رفت کار در قالب فرم‌های مربوطه، به دبیرخانه ملی در موسسه آموزش و ترویج ارسال می‌شود.

دبیرخانه ملی طرح در موسسه آموزش و ترویج کشاورزی، بررسی، تحلیل و جمع‌بندی گزارش‌های استانی برای ارائه به وزیر محترم جهاد کشاورزی را به عهده خواهد داشت.

□ کلام آخر

در شرایط فعلی کشور در مواجهه با تحریم‌ها و شیوع ویروس کرونا، طرح یاوران تولید می‌تواند با ارائه راهکارها از سوی محققان، ضامن امنیت غذایی کشور باشد. در طرح یاوران تولید حضور بیش از پیش اعضای هیئت علمی و محققان مراکز تحقیقاتی در عرصه و در کنار بهره‌برداران، کارشناسان پهنه و مروجان کشاورزی پررنگ‌تر می‌شود. در این شرایط محققین می‌توانند با انتقال دانش و آخرین یافته‌های تحقیقاتی خود به بهره‌برداران در مسیر جهش تولید در بخش کشاورزی کمک شایانی کنند.

